

Sygn. akt III U 371/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 października 2022r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Piotr Witkowski
Protokolant:	Marta Majewska-Wronowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 października 2022r. w Suwałkach

sprawy **M. R.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o emeryturę pomostową

w związku z odwołaniem M. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 4 lipca 2022 r. znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje M. R. prawo do emerytury pomostowej od dnia 7 kwietnia 2022r.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 4.07.2022 r. odmówił M. R. prawa do emerytury pomostowej.

W uzasadnieniu wskazał, że zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1924 ze zm.), prawo do emerytury pomostowej, na zasadach ogólnych, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31.12.1948 r.;
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat,
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
5. przed dniem 01.01.1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;

6. po dniu 31.12.2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 wymienionej w załączniku 1 lub 2 do ustawy;

7. nastąpiło rozwiązanie z nim stosunku pracy.

Zakład odmówił M. R. przyznania emerytury pomostowej, ponieważ nie udowodnił on okresu pracy w szczególnych warunkach, wynoszącego co najmniej 15 lat.

Do stażu pracy w szczególnych warunkach organ rentowy uznał okresy od 5.07.1978 r. do 27.04.1980 r., od 7.05.1982 r. do 30.06.1993 r. oraz od 6.04.2021 r. do 31.12.2021 r., tj. łącznie 13 lat, 8 miesięcy i 14 dni.

W odwołaniu od tej decyzji M. R. domagał się zmiany i przyznania prawa do emerytury pomostowej, zarzucając organowi rentowemu błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść decyzji, a polegający na uznaniu, iż służba wojskowa nie może być zaliczana do stażu pracy w szczególnych warunkach, mimo powrotu przez niego do pracy w ciągu 30 dni od dnia zakończenia służby wojskowej. Tym samym zarzucił błąd w ustaleniu, że udowodnił staż pracy w szczególnych warunkach jedynie w okresie wynoszącym 13 lat, 8 miesięcy i 14 dni, w sytuacji, gdy z przedłożonych przez niego dokumentów do akt sprawy wynika, iż udowodnił staż pracy w warunkach szczególnych wynoszący ponad 15 lat.

Wskazał, że do wniosku o emeryturę podstawową dołączył dokumentację przedstawiającą wszystkie okresy zatrudnienia, w tym okres zatrudnienia tzw. składkowy w wymiarze 27 lat i 7 dni oraz staż pracy w szczególnych warunkach wynoszący ponad 15 lat. Organ rentowy zaś z niezrozumiałych przyczyn i wbrew szerokiemu stanowisku Sądu Najwyższemu w tym zakresie odmówił zaliczenia do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach odbytej przez niego służby wojskowej w latach 1980-1982 r. powołując się tylko na art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych. Spełnia natomiast wszystkie warunki do przyznania prawa do emerytury pomostowej mimo, że organ rentowy kwestionuje możliwość uwzględnienia okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do stażu pracy w szczególnych warunkach w okresie od 28.04.1980 r. do 6 maja 1982 r.

Podniósł w związku z tym, iż jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z 4.06.2019 r. (sygn.. akt III UK 293/18, Lex nr 2683387), kwestia wliczania okresu zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia rzutuującego na prawo do emerytury była przedmiotem licznych wypowiedzi judykatury. W wyroku Sądu Najwyższego wskazano, że art. 108 ust. 1, a następnie art. 120 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej nadawał żołnierzom zasadniczej lub okresowej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym żołnierz podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających nie tylko z Kodeksu pracy (a zatem prawnopracowniczych), ale także z przepisów szczególnych. Z uregulowania tego wynikała zatem czytelna i językowo jednoznaczna zasada, że pracownikowi, który we wskazanym terminie po zakończeniu służby wojskowej podjął pracę u pracodawcy, u którego był zatrudniony w chwili powołania do tej służby, czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych.

W wypadku z dnia 6.04.2006 r., III UK 5/06 wyrażono pogląd, że wykładnia gramatyczna powołanych unormowań (chodziło o art. 124 i art. 125 ustawy z dnia 30 stycznia 1959 r. o powszechnym obowiązku wojskowym – tekst jedn.: Dz. U. z 1963 r. Nr 20, poz. 108 z późn. zm.) nie powinna nasuwać wątpliwości, iż okres odbytej czynnej (zasadniczej) służby wojskowej przez pracownika zatrudnionego poprzednio w szczególnych warunkach pracy, który po zakończeniu tej służby zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia, traktuje się tak samo jak wykonywanie takiej pracy, a skoro okres ten podlega zaliczeniu do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w szczególnych warunkach, to uwzględnia się go także do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym. Pogląd ten już na gruncie przepisów – pierwotnie – art.108, a następnie art. 120 i art. 125 oraz ponownie art. 120 aktualnie obowiązującej ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej był wyrażany także w kolejnych wyrokach Sądu Najwyższego (wyroki: z dnia 22.10.2009 r., I UK 126/09 z dnia 25.01.2010 r., I UK 239/09 z dnia 25.02.2010 r., II UK 215/09 z dnia 25.02.2010 r., II UK

219/09 z dnia 17.05.2012 r., I UK 399/11 z dnia 24.05.2012 r., II UK 265/11 z dnia 4.12.2013 r., II UK 217/13, i z dnia 8.04.2014 r., II UK 424/13).

Wskazał, że z dniem 6.08.1979 r., odpowiednikiem art. 108 ust. 1 ustawy z powszechnym obowiązkiem obrony Rzeczypospolitej Polskiej stał się art. 120 ust. 1 stosownie do którego, pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej podjął pracę, czas odbywania służby wojskowej wliczał się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych.

Za dopuszczalnością zaś uwzględniania w stażu pracy w szczególnych warunkach okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej przypadającego po dniu 5.08.1979 r. opowiedział się w sposób jednoznaczny Sąd Najwyższy w uchwale z 14.07.2016 r., III UZP 9/16. Wykładnia bowiem gramatyczna art. 120 ust. 1 ustawy z 21.11.1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej przewiduje w tym względzie, że okresy odbytej służby wojskowej traktuje się tak samo, jak wykonywanie pracy, a więc zalicza się je do stażu pracy wymaganego do nabycia emerytury również w wieku obniżonym (wyrok Sadu Apelacyjnego w Białymstoku z 20.08.2013 r., III AUa 428/13). Brak więc jest podstaw aby odmówić mu zaliczenia okresu odbywania służby wojskowej do okresu pracy w warunkach szczególnych, tak jak to uczynił organ rentowy.

Ostatecznie powołał się w tym względzie na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16.10.2013 r., II UZP 6/13, w której Sąd ten stwierdził, że „czas zasadniczej służby wojskowej, odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej zalicza się – na warunkach wynikających z tego przepisu – do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art.184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej)”.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie uzasadniając jak w zaskarżonej decyzji i wskazując, że okres odbywania zasadniczej służby wojskowej nie był okresem świadczenia pracy w szczególnych warunkach o znacznej szkodliwości dla zdrowia, a jedynie okresem zatrudnienia.

Sąd Okręgowy w Suwałkach ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie jest uzasadnione.

W sprawie niewątpliwym jest, że odwołujący się w trakcie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w E. został powołany do służby wojskowej, którą odbył w okresie czasu od 28.04.1980 r. do 6.05.1982 r. Po zakończeniu służby podjął ponownie pracę z dniem 12.05.1982 r. o czym jednoznacznie świadczy dokumentacja pracownicza odwołującego się z jego akt osobowych, które na żądanie Sądu zostały dołączone do akt sprawy. Mając więc to na względzie podzielić należało w całości twierdzenia odwołującego się zaprezentowane w odwołaniu. Stanowisko bowiem Sądu Najwyższego na przestrzeni lat w obliczu powołanych przez odwołującego wyroków i uchwał oraz późniejszych orzeczeń jednoznacznie przesądziło, że czas zasadniczej służby wojskowej aż do 9.12.1991 r. zalicza się do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, a zatem i emerytury pomostowej, jeżeli pracownik w ciągu 30 dni od zwolnienia z zasadniczej służby wojskowej podjął pracę w szczególnych warunkach. O ile jeszcze do podjęcia przez Sąd Najwyższy powołanej uchwały z dnia 16.10.2013r. II UZP 6/13 kwestia ta nie była oczywista z racji i pewnych rozbieżności w samym orzecznictwie Sądu Najwyższego (patrz na wyroki SN wskazane w uzasadnieniu uchwały z dnia 16.10.2013 r. II UZP 6/13), o tyle po tej uchwale nie powinna budzić żadnych wątpliwości. Wszakże Sąd Najwyższy w składzie powiększonym, bo 7 sędziów, na skutek przedstawionego zagadnienia prawnego podjął uchwałę, że „czas zasadniczej służby wojskowej, odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21.11.1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej zalicza się – na warunkach wynikających z tego przepisu – do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art.184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej)”.

Potwierdzeniem tego stanowiska jest uchwała Sądu Najwyższego z dnia 14.07.2016 r. III UZP 9/16, w której Sąd ten wskazał, że czas odbywania zasadniczej służby wojskowej w okresie obowiązywania art. 125 ust. 1 ustawy z

dnia 26.11.1967r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w Brzmieniu ustalonym w jednolitym tekście (Dz. U. z 1984 r. Nr 7, poz.31) do zmiany tego przepisu z dniem 9.12.1991 r. zalicza się – na warunkach określonych w tym przepisie – do okresu zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy w zakładach wymienionych w załącznikach nr 2 i 3 do ustawy z dnia 19.06.1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20 ze zm.), wymaganego do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego, o którym mowa w art. 6 ust. 1 tej ustawy w związku z art. 2 ustawy dnia 30.06.2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 170 ze zm.).

W uchwale tej Sąd Najwyższy powołał się na swoją uchwałę z dnia 16.10.2013 r. II UZP 6/13, wskazując że obecnie obowiązujące (odmienne) przepisy w tym względzie nie mają znaczenia, gdyż zaliczenie okresu służby wojskowej następuje w dacie podjęcia ponownie pracy. W uchwale tej Sąd Najwyższy także wskazał, że nie ma jakichkolwiek powodów do odmowy traktowania zaliczenia służby wojskowej do takiego, a nie innego okresu czasu, gdyż zgodnie z art. 125 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony, czas odbywania zasadniczej służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień wynikających, zarówno z Kodeksu pracy, jak i przepisów szczególnych.

Należy też wskazać na jednoznaczne stanowisko Sądu Najwyższego zaprezentowane w postanowieniu z dnia 18.08.2021 r. II USK 210/21. Wskazał mianowicie w nim Sąd Najwyższy, że z art. 125 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony w brzmieniu ustalonym od dnia 11.02.1984 r. (t.j. Dz. U. z 1984 r. Nr, poz.31) wynika, że pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej podjął pracę, czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych. Oznacza to, że wliczenie okresu służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym pracownik podjął pracę w ciągu trzydziestu dni od zwolnienia ze służby, dotyczy nie tylko uprawnień prawno-pracowniczych, wynikających z przepisów Kodeksu pracy, ale także wszelkich innych uprawnień prawno-pracowniczych, wynikających z przepisów Kodeksu pracy, ale także wszelkich innych uprawnień prawno-pracowniczych, wynikających z przepisów szczególnych. Nie ma przy tym żadnego powodu, aby twierdzić, że powołana regulacja odnosi się tylko do wybranych przepisów szczególnych, a nie odnosi się do emerytur w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Okres służby wojskowej traktuje się jako okres równorzędny z rzeczywistym wykonywaniem zatrudnienia w ramach stosunku pracy (art.301 KP). Okres takiej służby jest zatem okresem zaliczanym do pracowniczego stażu zatrudnienia.

Sąd Okręgowy w Suwałkach w składzie orzekającym w pełni podziela to stanowisko Sądu Najwyższego i uważa, że odnosi się ono również do okresu sprzed 11.02.1984 r. Artykuł mianowicie 125 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony do 10.02.1984 brzmiał analogicznie jak po 11.02.1984 r. „Pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej podjął pracę, czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych.

Nie ma tymczasem żadnych powodów aby uważać, że przed datą 11.02.1984r. inaczej traktować w tym względzie pracownika jak od tej daty, skoro regulacja prawna jest tożsama.

Mając zatem to wszystko na względzie należało zaliczyć odwołującemu się okres odbywania zasadniczej służby wojskowej od 28.04.1980 r. do 6.05.1982 r. do okresu czasu umożliwiającego przejście na emeryturę w obniżonym wieku, jaką jest emerytura pomostowa. Stąd na mocy art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 kpc należało zmienić zaskarżoną decyzję i przyznać M. R. prawo do emerytury pomostowej od dnia 7.04.2022 r. Z dniem bowiem 7.04.2022 r. już nie pracował i miał ukończone 60 lat życia (wniosek o emeryturę złożył 4.04.2022 r.). Pozostałe warunki uzyskania prawa do emerytury pomostowej z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych też spełnił. Żadnych zastrzeżeń organ rentowy w tym zakresie nie zgłaszał.